

KANCELARIA PRAWNA

dr Marek Jarzyński & Kornel Novák

www.jarzpartner.pl

Stary Rynek 81

Pl 61-772 Poznań, Poland

Tel : + 4861 8522610

Fax : + 4861 8527636

E-mail : poznan@jarzpartner.pl

Poznań, dnia 2 czerwca 2016 r.

**Trybunał Konstytucyjny
Al. Jana Christiana Szucha 12 A
00-918 Warszawa**

Skarżący: O A

adres do doręczeń:Kancelaria Prawna dr Marek Jarzyński & Kornel Novák
Stary Rynek 81; 61-772 Poznań

W związku z niniejszą skargą konstytucyjną skarżący wniósł o przyznanie prawa pomocy w zakresie oznaczonym art. 5 ust. 1 pkt 2 oraz pkt 3 ustawy z 17.12.04 o prawie pomocy w postępowaniu w sprawach cywilnych prowadzonym w państwach członkowskich Unii Europejskiej [...]¹. W ww. wniosku powód wskazał jako radcę prawnego z urzędu dotychczasowego pełnomocnika z urzędu:

radcę prawnego dr Marka Jarzyńskiego
Kancelaria Prawna dr Marek Jarzyński & Kornel Novák
Stary Rynek 81; 61-772 Poznań

Organ, który wydał zaskarżone przepisy: Sejm Rzeczypospolitej Polskiej

Orzeczenie, którego dotyczy skarga: Wyrok Sądu Najwyższego z 02.2016 r. sygn.
, doręczony pełnomocnikowi
Skarżącego w dniu 23.03.2016 r.**SKARGA KONSTYTUCYJNA**

1. Na podstawie **art. 79 ust. 1** Konstytucji RP z 02.04.97 oraz **art. 64** ustawy z 25.06.15 o Trybunale Konstytucyjnym (dalej jako: **uTK**) składam skargę konstytucyjną Pana A O
2. Na zasadzie **art. 65 ust. 1 pkt 1 uTK** wnoszę o stwierdzenie przez Trybunał Konstytucyjny niezgodności **art. 398³ § 3 KPC** w zw. z **art. 398¹³ § 2 druga część zdania KPC** z **art. 45 ust. 1** Konstytucji RP gwarantującym prawo do sądu,

¹ Dz. U. z 2005 r. Nr 10, poz. 67 z późn. zm.

albowiem **art. 398³ § 3 KPC** w zw. z **art. 398¹³ § 2 druga część zdania KPC** wprowadzają niekonstytucyjne unormowanie wyłączające kognicję Sądu Najwyższego w zakresie badania przedawnienia roszczenia jako okoliczności wynikającej z faktów ustalonych w orzeczeniu sądu powszechnego I lub II instancji poprzedzającym postępowanie kasacyjne.

Praktyczny efekt zastosowania ww. przepisów w postępowaniu kasacyjnym jest taki, że Sąd Najwyższy związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia jest zobowiązany przenieść do postępowania kasacyjnego wcześniejsze ustalenia sądów powszechnych w sprawie przedawnienia roszczeń. Może to w konsekwencji prowadzić do pominięcia zbadania podstaw skargi kasacyjnej, nawet jeśli - tak, jak w niniejszej sprawie - skarga została przyjęta do rozpoznania jako oczywiście uzasadniona. Zarzut przedawnienia jest bowiem traktowany przez Sąd Najwyższy jako tamujący rozpoznanie innych zarzutów lub podstaw kasacyjnych (por. uzasadnienie niniejszej skargi).

3. Na zasadzie **art. 65 ust. 1 pkt 2 uTK** jako naruszone konstytucyjne zasady, wolności lub prawa wskazują:
 - prawo do sądu (**art. 45 ust. 1 Konstytucji RP**), którego realizacja wobec każdego obywatela stanowi jedną z przesłanek uznania Rzeczypospolitej Polskiej za demokratyczne państwo prawne, urzeczywistniające zasady sprawiedliwości społecznej (**art. 2 Konstytucji RP**).
4. Na podstawie **art. 65 ust. 1 pkt 2 uTK** podaję, że do naruszenia ww. prawa konstytucyjnego doszło na skutek oddalenia niezaskarżalnym wyrokiem Sądu Najwyższego z .02.16 sygn. skargi kasacyjnej Pana A O z 02.15 od punktów II. i III. wyroku Sądu Apelacyjnego w S z 11.14. Sąd Najwyższy oddalił skargę kasacyjną, gdyż - ze względu na ograniczenia kognicji wprowadzone **art. 398³ § 3 KPC** w zw. z **art. 398¹³ § 2 druga część zdania KPC** – musiał przyjąć całkowicie błędne i sprzeczne z materiałem dowodowym ustalenie Sądu Apelacyjnego w S , że roszczenia powoda były przedawnione.

Por. wyrok SN z .02.16, uzasadnienie, str. 3, wers 7. - 11. - w załączeniu

Brak możliwości weryfikacji w postępowaniu kasacyjnym ustaleń faktycznych Sądów I i II instancji w zakresie wpływającym na bieg przedawnienia roszczeń jest równoznaczny z bezwarunkowym zamknięciem drogi sądowej w rozumieniu **art. 77 ust. 2 Konstytucji RP**, które w sposób trwały uniemożliwia usunięcie naruszenia prawa do sądu przewidzianego w **art. 45 ust. 1 Konstytucji RP**.

W doktrynie i w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego podnosi się, że treść **art. 77 ust. 2** Konstytucji RP należy rozumieć jako rozwinięcie **art. 45 ust. 1** Konstytucji RP, „(...) w zakresie w jakim prawo do sądu jest uzależnione od tego, iż przede wszystkim droga sądowa nie zostanie zamknięta wprost albo poprzez wprowadzenie takich ograniczeń, które by znosiły lub naruszały istotę tego prawa”.

Por. wyrok TK K 11/98 z 14.06.99, OTK 1999, nr 5, poz. 97

Nadto w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego stwierdzono:

„Ograniczenia prawa do sądu ustanawiane normą ustawową, stosownie do art. 31 ust. 3 Konstytucji, muszą uwzględniać kategoryczny zakaz zamykania drogi do sądu zawarty w art. 77 ust. 2 w zakresie dochodzenia konstytucyjnych wolności i praw, ergo wyłączenie drogi sądowej w sprawach związanych z naruszeniem wolności i praw może być ustanowione jedynie wprost przepisami konstytucyjnymi”.

„(...) art. 77 ust. 2 Konstytucji RP obejmuje swym zakresem jedynie prawa i wolności gwarantowane konstytucyjnie”.

Por. wyrok TK K 21/99 z 10.05.2000, OTK 2000, nr 4, poz. 109

Por. też *M. Haczkowska*, Komentarz do art. 77 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, [w:] *Haczkowska H. (red.)*, Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, LexisNexis 2014

Prawo do sądu jest prawem wynikającym wprost z **art. 45 ust. 1** Konstytucji RP, a zatem jest gwarantowane przez Konstytucję RP w rozumieniu wyroku TK K 21/99 z 10.05.2000, OTK 2000, nr 4, poz. 109. Powoduje to, że ww. prawo podlega ochronie przewidzianej **art. 77 ust. 2** Konstytucji RP. Oznacza to, że zamknięcie drogi sądowej do realizacji tego prawa jest bezwzględnie możliwe tylko na poziomie Konstytucji (por. cytowany powyżej wyrok TK K 21/99 z 10.05.2000). Tymczasem przepisy Konstytucji nie wyłączają zastosowania prawa do sądu w postępowaniu kasacyjnym prowadzonym przez Sąd Najwyższy.

W tej sytuacji niezbędne jest zbadanie konstytucyjności **art. 398³ § 3 KPC** w zw. z **art. 398¹³ § 2 druga część zdania KPC** - jako przepisów, których zastosowanie wyłączyło możliwość zbadania przez Sąd Najwyższy w postępowaniu przedawnienia roszczeń jako okoliczności wynikającej z faktów ustalonych w orzeczeniu SA S z 11.14 zaskarżonym skargą kasacyjną.

5. Na zasadzie **art. 65 ust. 1 pkt 4 lit. a** w zw. z **art. 64 uTK** w celu udokumentowania daty doręczenia wyroku Sądu Najwyższego z 02.16 sygn. _____ jako ostatecznego rozstrzygnięcia w rozumieniu **art. 64 uTK**, do niniejszej skargi załączam odpis z księgi korespondencji przychodzącej Kancelarii Prawnej dr Marek Jarzyński & Kornel Novák z 23.03.16 potwierdzający doręczenie ww. wyroku pełnomocnikowi skarżącej w dniu 23.03.16.
6. Na podstawie **art. 65 ust. 1 pkt 4 lit. b uTK** informuję, że od wyroku SN _____ z 02.16 jako ostatecznego rozstrzygnięcia w rozumieniu **art. 64 uTK** nie został wniesiony nadzwyczajny środek zaskarżenia.
7. W trybie **art. 72 ust. 2** w zw. z **art. 72 ust. 3 uTK**, wnoszę o orzeczenie zwrotu kosztów postępowania wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz 19,00 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa (17,00 zł opłata skarbowa + 2,00 zł za przelew) od Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.

Uzasadnienie

Poniżej, stosownie do wymogów przewidzianych **art. 65 ust. 1 pkt 3 uTK**, uzasadniam zarzut niezgodności przedmiotu kontroli ze wskazanymi w petitum prawami konstytucyjnymi, z powołaniem argumentów i dowodów na jego poparcie:

1. Prawo do sądu wynika wprost z **art. 45 ust. 1** Konstytucji RP:

„Konstytucja wprowadza domniemanie drogi sądowej, wobec czego wszelkie ograniczenia sądowej ochrony interesów jednostki wynikać muszą z przepisów ustawy zasadniczej i są dopuszczalne w absolutnie niezbędnym zakresie, jeżeli urzeczywistnienie wartości konstytucyjnej kolidującej z prawem do sądu nie jest możliwe w inny sposób”.

Por. Proces prawotwórczy w świetle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego. Wypowiedzi Trybunału Konstytucyjnego dotyczące zagadnień związanych z procesem legislacyjnym, Opracowanie Biura Trybunału Konstytucyjnego, *współprac. w wyborze i przygotowaniu Irena Chojnacka*, wyd. czternaste, Warszawa 2015, s. 95

Por. też wyrok TK sygn. K 28/97 z 09.06.98, OTK 1998/4/50, Prok.i Pr.-wkł. 1998/10/47; wyrok TK sygn. Sk 19/98 z 16.03.99, OTK 1999/3/36, Dz.U.1999/22/211; wyrok TK sygn. P 6/01 z 08.11.01, OTK 2001/8/248, Dz.U.2001/131/1478

Z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego wynika, że wszelkie ograniczenia prawa do sądu muszą nie tylko spełniać warunki wskazane w **art. 31 ust. 3** Konstytucji RP, ale muszą także uwzględniać treść **art. 77 ust. 2** Konstytucji. Prawo do sądu jako gwarantowane przez Konstytucję RP podlega bezwzględnej ochronie przewidzianej w jej **art. 77 ust. 2**. Zamknięcie drogi sądowej do realizacji tego prawa jest zatem możliwe tylko na poziomie Konstytucji (por. uwagi przedstawione w uzasadnieniu wyroku TK sygn. K 21/99 z 10.05.2000, OTK 2000, nr 4, poz. 109). Tymczasem przepisy Konstytucji nie wyłączają zastosowania zasad przewidzianych w jej **art. 45 ust. 1** w postępowaniu kasacyjnym.

2. Uzupełniająco w stosunku do podstaw kasacyjnych (którymi ze względu na treść art. 398³ § 3 KPC nie mogły być zarzuty dotyczące ustaleń faktycznych), skarżący podkreślił w skardze kasacyjnej istotną rolę jaką dla oddalenia całości powództwa w wyroku SA S. odegrało błędne stanowisko Sądu II instancji co do skuteczności przerwania biegu przedawnienia.

Por. skarga kasacyjna, str. 17, punkt 3. do str. 22 - w załączeniu

W celu jednoznacznego obalenia błędnego zarzutu Sądu II instancji o przedawnieniu roszczeń, skarżący zawarł w skardze kasacyjnej zestawienie identyczności lub korelacji roszczeń we wniosku o zawezwanie do próby ugodowej SR Szczecin Prawobrzeże i Zachód I Co 38/09 (wcześniej SR Szczecin II Co 200/08) oraz w pozwie z 29.04.09 SO Szczecin I C 404/10 (wcześniej SR Szczecin Prawobrzeże i Zachód I C 1603/09).

Por. skarga kasacyjna, str. 20, wers 3. i n. do str. 22, wers 23.
- w załączeniu

Skarżący ponad wszelką wątpliwość wykazał, że przerwanie biegu przedawnienia roszczeń nastąpiło zawezwaniem do próby ugodowej z 28.11.08, wniesionym przez skarżącego jako wzywającego w dniu 05.12.08.

Por. skarga kasacyjna, str. 18, wers 1. i n. - w załączeniu

Pomimo podniesionych zarzutów, Sąd Najwyższy w wyroku z 02.16 - ze względu na wiążącą treść **art. 398³ § 3 KPC** w zw. z **art. 398¹³ § 2 druga część zdania KPC** - nie zbadał (bo ze względu na treść przepisu nie mógł zbadać) przedawnienia roszczeń jako okoliczności wynikającej z faktów ustalonych w orzeczeniu SA S z 11.14 poprzedzającym postępowanie kasacyjne.

Zastosowanie **art. 398³ § 3 KPC** w zw. z **art. 398¹³ § 2 druga część zdania KPC** spowodowało, że Sąd Najwyższy nie mógł zweryfikować prawidłowości lub samodzielnie ustalić faktów, od których zależał bieg terminu przedawnienia. Z tej przyczyny, wbrew faktom, które mają znaczenie prawne, Sąd Najwyższy przyjął za SA S. :

„Podniesienie przez pozwaną (...) zarzutu przedawnienia, spowodowało, że pozwana w ten sposób skutecznie uchylła się od zaspokojenia przedawnionego roszczenia, obejmującego wierzytelności nabyte przez powoda w wyniku dokonanej cesji”.

Por. wyrok SN z 02.16, uzasadnienie, str. 7, wers 5. - 8. - w załączeniu

Przyjęcie ustaleń SA S. o przedawnieniu doprowadziło do oddalenia skargi kasacyjnej w całości, gdyż SN uznał, że:

„(...) ocena pozostałych zarzutów naruszenia przepisów prawa materialnego, a dotyczących przesłanek i zakresu odpowiedzialności przewoźnika morskiego oraz okoliczności wyłączających jego odpowiedzialność, stała się bezprzedmiotowa w sytuacji skutecznego podniesienia zarzutu przedawnienia przez pozwanego, traktowanego przez powoda jako podmiot wobec niego zobowiązany”.

Por. wyrok SN z 02.16, uzasadnienie, str. 7, wers 9. - 14. - w załączeniu

Efekt zastosowania **art. 398³ § 3 KPC** w zw. z **art. 398¹³ § 2 druga część zdania KPC** w postępowaniu SN jest taki, że Sąd Najwyższy związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia SA S. z 11.14 uznał roszczenia za przedawnione, i w konsekwencji pominął zbadanie znacznej części przepisów literalnie wskazanych przez skarżącego jako podstawy skargi kasacyjnej, orzekając o oddaleniu skargi na podstawie **art. 398¹⁴ KPC**.

Por. skarga kasacyjna, str. 2, punkt 3., 4. oraz 5. do str. 9 - w załączeniu

Tym samym, przejęcie przez SN ustaleń dotyczących przedawnienia wskutek zastosowania **art. 398³ § 3 KPC** w zw. z **art. 398¹³ § 2 druga część zdania KPC**, bezpośrednio zablokowało możliwość rozpoznania naruszeń innych przepisów jako podstaw kasacyjnych. Sąd Najwyższy uznał, że przedawnienie skutecznie tamuje możliwość rozpoznania podstaw kasacyjnych.

W ten sposób działanie ww. przepisów pozbawiło skarżącego prawa do sądu w zakresie rozpoznania części podstaw kasacyjnych.

Por. wyrok SN z 02.16, uzasadnienie, str. 7,
wers 9. - 14. - w załączeniu

3. Przedstawiony stan faktyczny i prawny postępowania SN potwierdza, że stosowanie **art. 398³ § 3 KPC** w zw. z **art. 398¹³ § 2 druga część zdania KPC** może prowadzić do skutków uniemożliwiających realizację prawa do sądu w zakresie rozpoznania podstaw kasacyjnych wskazanych zgodnie z **art. 398⁴ § 1 pkt 2 KPC** w zw. z **art. 398³ § 1 pkt 1 KPC** lub **art. 398³ § 1 pkt 2 KPC**. Do uniemożliwienia zbadania podstaw kasacyjnych może dojść nawet wtedy, gdy skarga zostanie prawomocnie przyjęta do rozpoznania jako oczywiście uzasadniona - jak w niniejszej sprawie.

Por. postanowienie Sądu Najwyższego z 11.2015 r. sygn.
- w załączeniu

Powszechnie przyjmuje się, że skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna wtedy, gdy uchybienie ze strony sądu jest oczywiste (ma charakter kwalifikowalny i nie podlega różnym ocenom) i łatwo dostrzegalne dla przeciętnego prawnika. Oczywiście zasadność skargi kasacyjnej musi być widoczna *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej.

Por. m.in. postanowienie SN II CSK 77/14 z 20.08.14, OSNC 2015/7-8/91, Biul.SN 2014/9/9-10
postanowienie SN V CKN 1780/00 z 12.12.00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52
postanowienie SN V CZ 131/00 z 22.03.01, OSNC 2001, nr 10, poz. 156

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance oczywistej zasadności skargi wymaga wykazania niewątpliwej, „(...) widocznej na pierwszy rzut oka sprzeczności wyroku z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., sygn. akt I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100 i z dnia 10 stycznia 2003 r., sygn. akt V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49)”.

Por. postanowienie SN II CSK 77/14 z 20.08.14, OSNC 2015/7-8/91, Biul.SN 2014/9/9-10, uzasadnienie prawne

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w postępowaniu SN potwierdziło, że skarga spełnia przesłankę określoną **art. 39° § 1 pkt 4 KPC**, na którą powoływał się skarżący we wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania (punkt 6. skargi), to znaczy, że jest oczywiście uzasadniona. Skoro skarga posiadała status oczywiście uzasadnionej, to Sąd Najwyższy powinien przeprowadzić analizę zachodzenia wszystkich podstaw kasacyjnych. Możliwość przeprowadzenia tej analizy została jednak zablokowana na skutek ustanowionego **art. 398³ § 3 KPC** w zw. z **art. 398¹³ § 2 druga część zdania KPC** nakazu przyjęcia w postępowaniu kasacyjnym ustaleń faktycznych SA S. Należy podkreślić, że ww. przepisy nakazują przejęcie przez Sąd Najwyższy przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej ustaleń faktycznych sądów niższych instancji nawet, jeżeli ustalenia te nie odpowiadają rzeczywistemu stanowi rzeczy. Sąd Najwyższy nie jest władny badać na nowo stanu faktycznego, nawet jeżeli wcześniejsze ustalenia sądów rażąco nie odpowiadają rzeczywistości.

4. Skarżący uzupełniająco podaje, że jego zdaniem Sąd Najwyższy błędnie oddalił skargę kasacyjną w oparciu o przepis **art. 398¹⁴ KPC** jednocześnie wskazując w uzasadnieniu wyroku z 02.16, że nie dokonał oceny części podstaw kasacyjnych.

Por. wyrok SN z 02.16, uzasadnienie, str. 7, wers 9. - 14. - w załączeniu

Zgodnie z **art. 398¹⁴ KPC**, Sąd Najwyższy oddala skargę kasacyjną m.in. jeżeli skarga ta nie ma uzasadnionych podstaw. Skoro SN nie zbadał zasadności wszystkich podstaw kasacyjnych, to nie zachodziły okoliczności uprawniające do powołania ww. przepisu jako podstawy oddalenia skargi. Przepis **art. 398¹⁴ KPC** mógłby ewentualnie zostać powołany jako podstawa oddalenia skargi wyłącznie w sytuacji zbadania przez SN każdej podstawy kasacyjnej z osobna i ustalenia w odniesieniu do wszystkich podstaw, że nie są one uzasadnione. W tym kontekście uwidacznia się negatywny wpływ niekonstytucyjnego normowania **art. 398³ § 3 KPC** w zw. z **art. 398¹³ § 2 druga część zdania KPC** na pełną realizację prawa skarżącego do sądu w konkretnym postępowaniu kasacyjnym SN

5. Przedstawiona argumentacja uzasadnia orzeczenie przez Trybunał Konstytucyjny, że **art. 398³ § 3 KPC** w zw. z **art. 398¹³ § 2 druga część zdania KPC**, w zakresie w jakim wyłączają kognicję Sądu Najwyższego co do badania przedawnienia roszczenia jako okoliczności wynikającej z faktów ustalonych w orzeczeniach instancyjnych poprzedzających postępowanie kasacyjne, jest niezgodny z **art. 45 ust. 1** Konstytucji RP.

Wobec przedstawionych twierdzeń, wnoszę jak na wstępie.

dr Marek Jarzyński

Załączniki: odpis skargi (5 x)

1. wyrok Sądu Najwyższego z 02.2016 r.
2. postanowienie Sądu Najwyższego z 11.2015 r.
3. odpis z księgi korespondencji przychodzącej Kancelarii Prawnej
dr Marek Jarzyński & Kornel Novák z 23.03.16
4. skarga kasacyjna powoda od punktów II. i III. wyroku SA S.
z 05.11.14